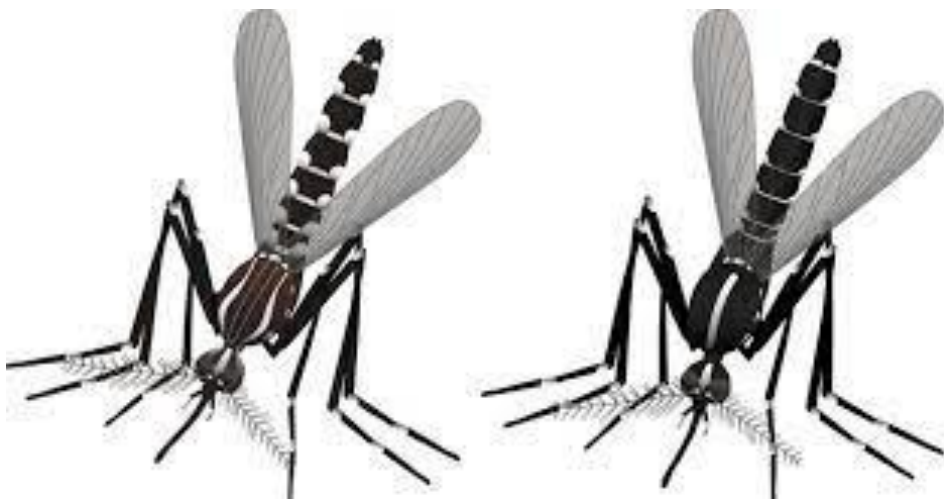

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی البرز
معاونت بهداشتی

مدیریت ناقل مهاجم آئدس و بیماری های منتقله از آن

آبان ماه ۱۴۰۲

اهمیت موضوع بیماری های منتقله توسط آئدس مهاجم

- ✓ انتقال سه بیماری، دانگ، چیکونگونیا و زیکا که هیچ کدام **واکسن موثر و درمان قطعی ندارند.**
- ✓ **بیش از ۵۰٪** جمعیت دنیا در معرض ابتلا به این بیماریها هستند.
- ✓ ایجاد **اپیدمیهای انفجاری (ناقل آئدس اجیپتی)** و بروز بیماریهای با بار بالا
- ✓ کشندگی بالای برخی از این بیماریها تا **۱۰ درصد** در میان آربوویروس ها **(بیماری دانگ)**
- ✓ **ناتوانی و از کار افتادگی** قابل توجه مبتلایان این بیماریها **(بیماری چیکونگونیا)**
- ✓ تولد نوزادان با **عقب ماندگی ذهنی (بیماری زیکا)**
- ✓ هدررفت منابع اقتصادی **(بیش از ۸ برابر برنامه کنترل مالاریا)**
- ✓ عوامل بالقوه قابل استفاده در **بیوتروریسم**
- ✓ آسیب جدی به **توسعه پایدار** کشورها.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی البرز
معاونت بهداشتی

اعلام وضعیت اضطراری جهانی

افزایش چشمگیر جهانی بیماری های همه گیر آربوویروسی به ویژه

تب دانگ ، چیکونگونیا و زیکا به واسطه سه گانه جهان مدرن :

۱ . شهرنشینی

۲ . جهانی شدن

۳ . تحرک بین المللی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی البرز
معاونت بهداشتی

بیماری های منتقله

سه بیماری منتقله از پشه مهاجم آئدس

بیماری زیکا

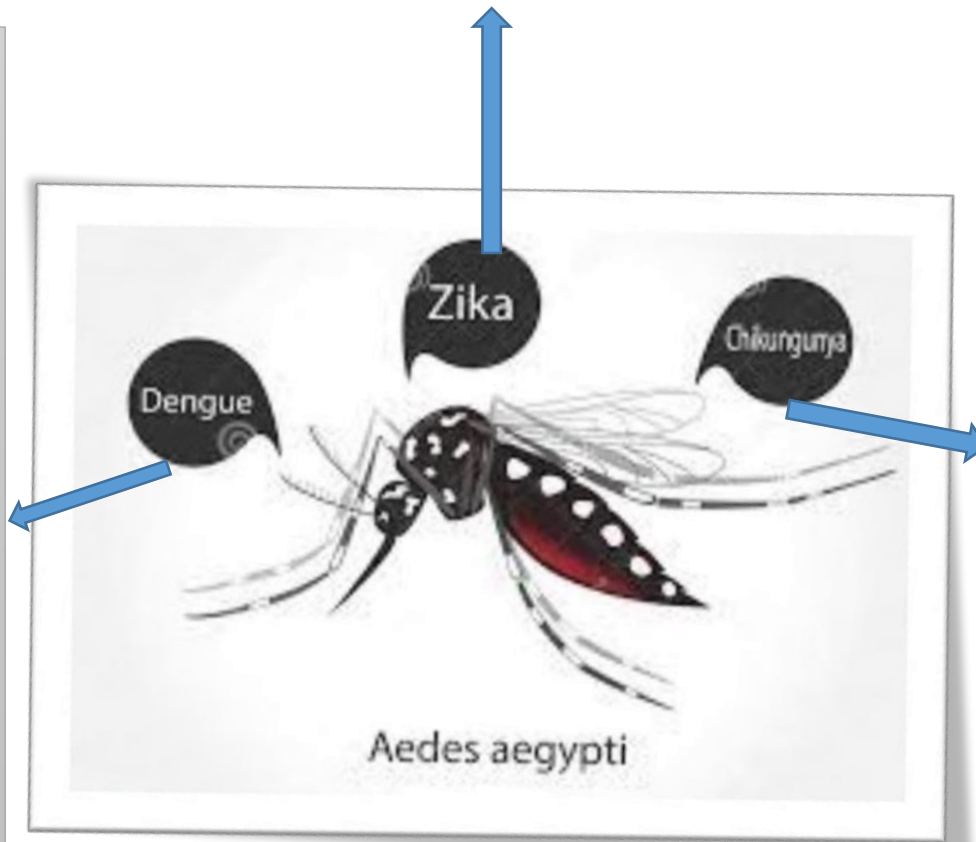
بیماری چیکونگونیا

بیماری تب دنگ

علائم بالینی بیماری های منتقله از پشه آلود

- دوره کمون ۳ تا ۱۴ روز ولی اکثر افراد آلوده علائمی ندارند
- علائم به طور کلی خفیف: تب، بثورات پوستی، التهاب ملتحمه، درد عضلات و مفاصل، ضعف و سردرد است و معمولاً به مدت ۲ تا ۷ روز
- عامل سندرم گیلن باره، نوروپاتی و ضعف عضلانی است .
- در دوران بارداری دلیل میکروسفالی و سایر ناهنجاری ها، از دست دادن جنین و زایمان زودرس
- ویروس زیکا در صورت نداشتن علائم تا ۲ هفته و در صورت ابتلا تا ۶ ماه در مایع منی باقی می ماند .

- نوعی بیماری شدید و شبیه آنفلوانزا
- علائم معمولاً پس از یک دوره کمون ۴ تا ۱۰ روزه پس از گزش ظاهر و به مدت ۲ تا ۷ روز باقی می ماند
- دنگ شدید (تب شدید ۴۰ درجه سانتی گراد) با ۲ مورد از علائم سردرد شدید، درد پشت چشم، دردهای عضلانی و مفصلی، حالت تهوع، استفراغ، تورم غدد و بثورات پوستی در مرحله تب
- **دنگ شدید یک عارضه بالقوه کشنده**، به دلیل نشت پلاسما، تجمع مایعات، ناراحتی تنفسی، خونریزی شدید یا اختلال عضو می باشد .

- معمولاً با تب ناگهانی که اغلب با درد مفاصل همراه است مشخص می شود .
- علائم بیماری ۴ تا ۸ روز بعد از گزش پشه آلوده ظاهر می گردند .
- درد مفصل اغلب بسیار ناتوان کننده است و بین چند روز تا هفته ها، ماه ها یا حتی سال ها طولانی شود .
- باعث بیماری حاد، تحت حاد یا مزمن می شود
- درد عضلانی، تورم مفصل، سردرد، حالت تهوع، خستگی و بثورات پوستی

رفتار و محل های شایع زیست پشه آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس

نوع گونه	آئدس اجیپتی	آئدس آلبوپیکتوس
پراکندگی	حاره و نیمه حاره	حاره و معتدله
	شهری	شهری و روستایی
محل های زیست گاه لاروی	ظروف مصنوعی محتوی آب	زیستگاه طبیعی و ظروف مصنوعی محتوی آب
عادات خونخواری	انسان	انسان و حیوانات
	خونخواری در روز	خونخواری در روز
	خونخواری عمدتاً در داخل اماکن	خونخواری در داخل و خارج از اماکن
	چندین خونخواری در هر سیکل گونوتروفیک	یک خونخواری در هر سیکل گونوتروفیک
	۴۰۰-۵۰۰ متر	۴۰۰-۵۰۰ متر
طول پرواز	۴۰۰-۵۰۰ متر	۴۰۰-۵۰۰ متر

علل گسترش پراکندگی دو ناقل (پشه آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس)

- سازگار با اکثر مناطق جغرافیایی کشور

- روزگز بودن (بیشترین گزش در هنگام طلوع خورشید و غروب آن می باشد)

- مقاومت تخم در مقابل خشکی هوا (زنده ماندن تخم در محیط خشک تا ۴۰۰ روز)

- احتمال انتقال ویروس از پشه ناقل به تخم ها و نسل های بعد

- خونخواری از افراد متعدد در طول شبانه روز و امکان ایجاد اپیدمیهای انفجاری

- تمایل به خونخواری از انسان

- مقاومت ناقل به اکثر سموم موثر بر حشرات

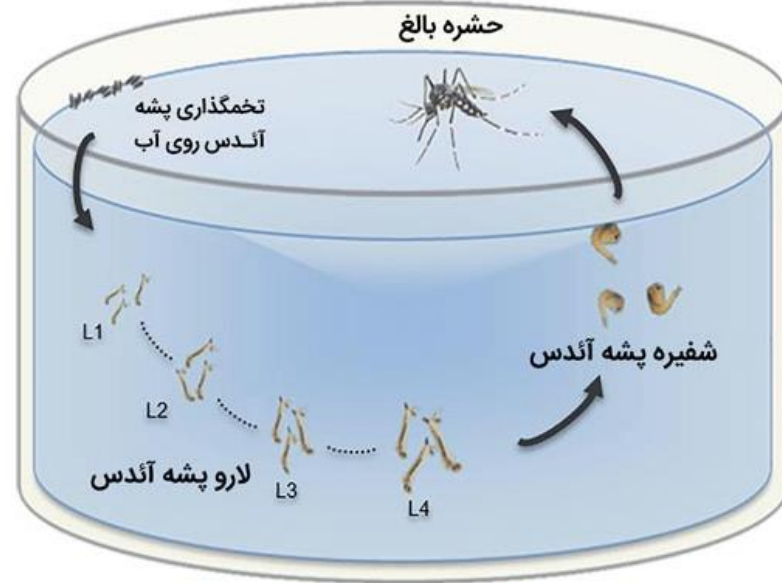
علل گسترش پراکندگی دو ناقل (پشه آئدس اجیتی و آئدس آلبوپیکتوس)

- طی مسافت های طولانی با کشتی، تجارت بین المللی لاستیک، گیاه لاکی بامبو، هواپیما
- افزایش تجارت و سفرهای بین المللی
- توسعه نامناسب شهرنشینی
- اجرای ناکارآمد برنامه های کنترل ناقلین به علت ظرفیت های ناکافی انسانی، مالی و زیربنایی
- شیوه های غلط ذخیره سازی آب مصرفی خانوارها
- مدیریت نامطلوب زباله
- فقدان مشارکت جامعه و اراده سیاسی جهت کنترل گسترش پشه آئدس

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی البرز
معاونت بهداشتی

چرخه زندگی پشه آندس

راه تولید مثل این پشه، تخم گذاری در آب های راکد است و قادر خواهد بود در کوچک ترین آب های سطحی مانند آب گلدان، پشت کولرها و چاله ها، تخم ریزی کند.

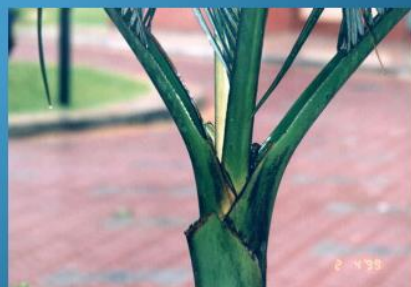
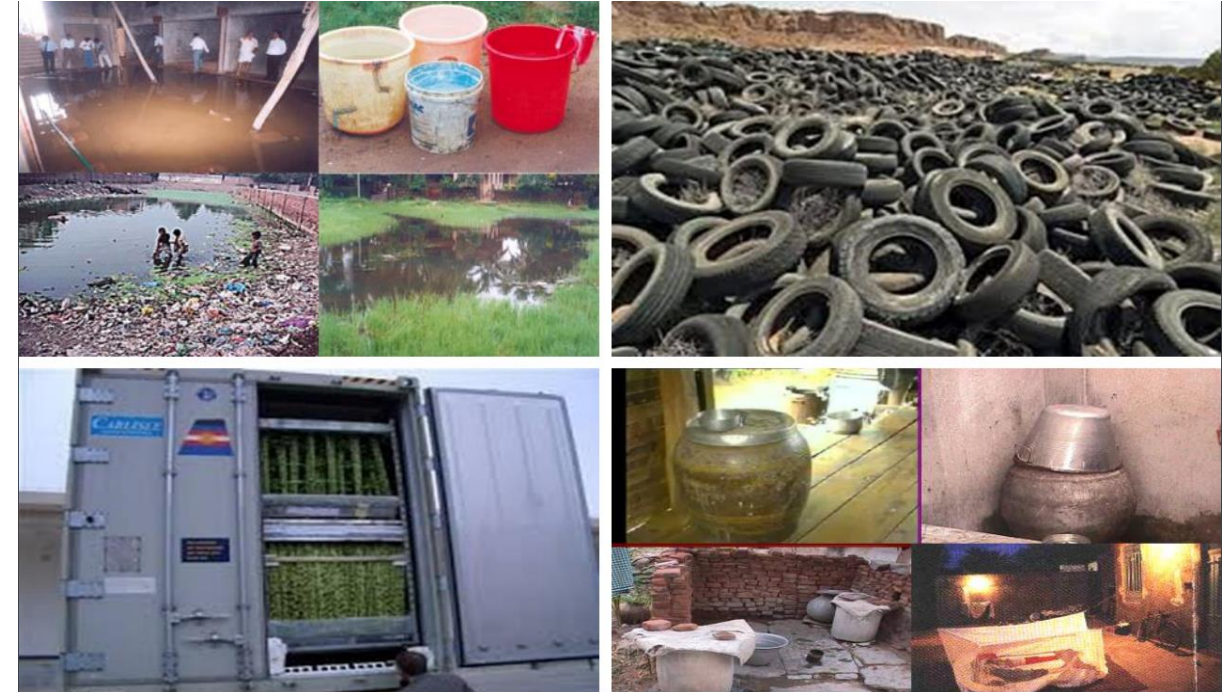

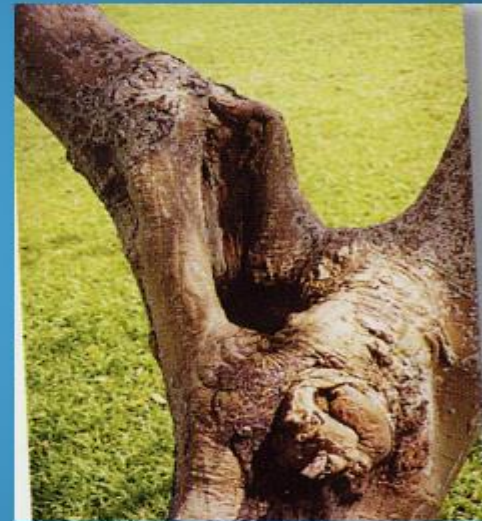
رشد و تکثیر لارو پشه های آندس در داخل آب های تمیز

تنفس لارو پشه آندس در روی سطح آب

زیستگاه های مناسب پشه های آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس

(تصاویر زیستگاه هایی در بنادر جنوبی کشور که در برخی از آنها لارو یا بالغ آئدس صید شده است)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی البرز
معاونت بهداشتی

زیستگاههای مناسب پشه های آئدس اجیتی و آئدس آلبوپیکتوس

(تصاویر زیستگاههایی در بنادر جنوبی کشور که در برخی از آنها لارو یا بالغ آئدس صید شده است)

زیستگاههای مناسب پشه های آئدس اجیتی و آئدس آلبوپیکتوس

(تصاویر زیستگاههایی در بنادر جنوبی کشور که در برخی از آنها لارو یا بالغ آئدس صید شده است)

راه کارهای اجرایی پیشگیری از گسترش ناقل و بیماری ها

جلوگیری یا کاهش انتقال بیماریهای دانگ، چیکونگونیا و زیکا بطور کامل بستگی به

کنترل پشه های ناقل و یا قطع ارتباط آنها با انسان دارد .

عملیات کنترل انتقال لازم است ناقل را در زیستگاه های لاروی و بالغ آن را در اماکن انسانی و محیط های

اطراف آن و همچنین در سایر اماکنی که تماس انسان و پشه ناقل رخ می دهد (نظیر مدارس، بیمارستانها)

هدف قرار دهد.

راه های پیشگیری و کنترل جهت کاهش منابع رشد لاروی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی البرز
معاونت بهداشتی

❖ خالی کردن و تمیز کردن هفتگی: **بشکه آب**، **بشقاب زیر گلدان**، **ظرف آب حیوانات**

❖ قرار دادن پوشش برای جلوگیری از دسترسی پشه ناقل: **تانک ذخیره آب**، **بشکه آب**

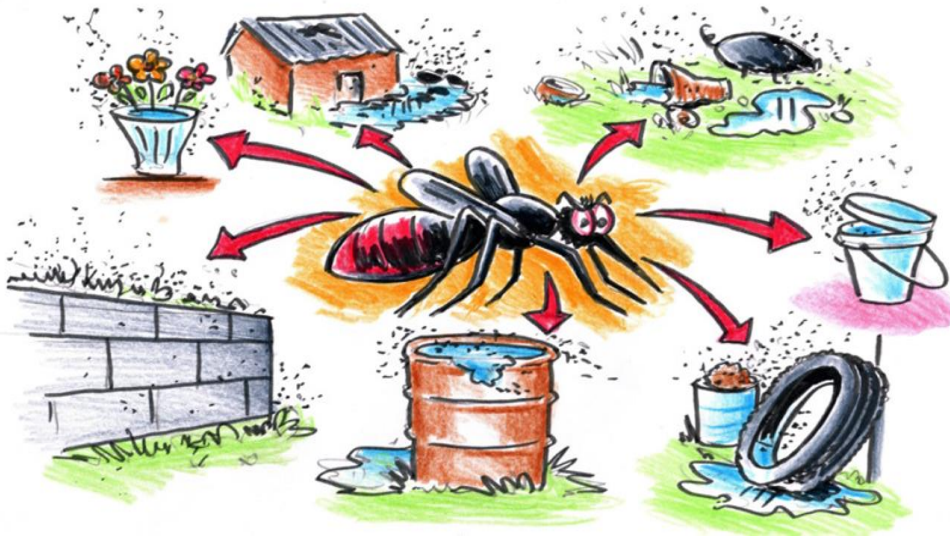
❖ انبار کردن **لاستیک های مستعمل** در زیر مکان سقف دار با پوشش مناسب

❖ وارونه کردن **ظروف کوچک** در معرض آب باران

❖ پرکردن **لاستیک های مستعمل** و **تنه درختان** با شن، خاک و یا با بتن

❖ جمع آوری، بازیافت و یا دفع **لاستیک های مستعمل**، **ظروف رها شده غذا و نوشیدنی**

❖ اصلاح حوضچه های آب مصرفی منازل، **آبگذرهای شهری**

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی البرز
معاونت بهداشتی

بهبودی محیط

از بین بردن هر چه می تواند منبع آب راکد باشد.

بهبودی محیط

پشه آئدس به بوی لاستیک و رنگ سیاه علاقه داشته و جهت تخم ریزی این مکان ها را بیشتر ترجیح می دهد .

✓ جمع آوری مکان تایرهای مستعمل و یا بدون روکش در محیط های باز که در زیر باران آب در آن جمع نشود .

✓ در صورت نیاز به استفاده از تایر حتما داخل آن با سیمان و یا خاک پر شود به صورتیکه آب در آن نماند .

✓ هر ظرفی که حتی به اندازه یک قاشق چای خوری آب در آن جمع می شود مکان مناسبی برای رشد و تکثیر پشه آئدس است.

✓ ضمن خالی کردن آب، حتما ظرف باید با اسکاچ شسته شود تا تخم های چسبیده به ظرف از بین بروند .

✓ ظروف آب حیوانات به صورت مرتب تعویض و تمیز گردد .

✓ سطل های آشغال حتما درب داشته باشد .

✓ زباله های ساختمان ها به صورت مناسب جمع آوری شود .

✓ نخاله های ساختمانی قبل از بارش باران جمع آوری شده و یا در محلی قرار گیرند که آب در آنها باقی نماند .

همراه سازی اجتماعی

✓ آب های زیر کولر به صورت روزانه و مرتب خالی و تمیز شود .

✓ درب منابع ذخیره آب در منزل همیشه بسته باشد .

✓ لاستیک های فرسوده و مستعمل در محیط خانه و اطراف آن وجود نداشته باشد.

✓ قوطی های کنسرو استفاده شده جمع آوری و معدوم شود و در محیط انداخته نشود .

✓ بر روی در و پنجره ها و هواکش ساختمان توری نصب شود .

✓ محیط خانه و پیرامون آن مرتب نظافت و پاکیزه نگه داشته شود .

✓ سطوح و آب های راکد خشک شود .

✓ گیاه بامبو در منزل نگه داری نشود .

✓ از قرار دادن و نگهداری گیاه در آب خودداری شود .

✓ درز بین کاشی های حیاط و پیاده روها باید بازسازی شود که آب در آنها باقی نماند .

✓ اگر در محله زباله و نخاله باقی می ماند و یا چاله و گودالی وجود دارد که محل تجمع آب می شود حتما به شهرداری و یا مرکز بهداشت اطلاع داده

شود .

✓ اگر در حیاط خانه حوض و یا استخر وجود دارد حتما آب آن به صورت منظم تخلیه و تمیز شود .

وَمِنَ اللَّهِ تَوْفِيقٌ

